

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udvalgte værker

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Udvalgte værker", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 420. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich07-shoot-idm139805836598336/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

- mellem Don og Donau; stod allerede i 5. årh. f.Kr. i livlig handelsforbindelse med grækerne; trængte ofte på krigertogter ind i Lilleasien
Lacedæmonerne: spartanerne
Fornemt: lindringsmiddel, især varmt omslag
De havde Jeru: d.v.s. våben (?)
Pausanias, Lysander: spartanske felt herrer i 5. og 4. årh. f.Kr.; de var begge herskesyge og griske
geilt: yppigt
228 Cleomenes: spartansk konge i 3. årh. f.Kr., forsøgte at begrænse pengemagten gennem sociale og økonomiske reformer

Mosaiterne, som Stænder-Deputerede

Jyllandsposten 6. august 1838.

- Artiklerne „Mosaiterne, som Stænder-Deputerede“, „Ikke saameget til B.R. og Syskind ...“, „Om Herredsfogedernes Bopale“, „Om Legestuer“, „Betrænkninger“ og „Om Publiciteten“ er ligesom flere andre artikler i Jyllandsposten i 1838 signeret med bogstavet Ø. Blicher har aldrig vedkendt sig forfatterskabet til dem; men i sin selvbiografi fra 1840 skriver han at han har „leveret til forskjellige Tidsskrifter og periodiske Blade mangfoldige (tildeels anonyme) Stykker: humoristiske, satiriske, politiske, landøkonomiske o.s.v.“ (I 38).
Af flere af de avisindlæg som Ø's angreb på jøderne fremkaldte, synes det at fremgå at man i samtiden tillagde Blicher forfatterskabet. Det gjorde også udgiverne af Steen Steensen Blichers Samlede Skrifter da de i 1928 måtte tage stilling til om artiklerne skulle med i udgaven.
Senere er identiteten imidlertid blevet antastet af Björn von Törne i afhandlingen „Zum Problem der Urheberchaft in Steen Steensen Blichers Samlede Skrifter“ (i Skandinavistik VII, 1., 1977) og i disputatsen „Zwischen Loyalität und Servilität. Steen Steensen Blichers politische Publizistik und ihre Voraussetzungen“. Neumünster 1980.
Björn von Törnes argumentation, som der ikke er plads til at referere her, har givet anledning til fornyede overvejelser inden de omtvistede teksters optagelse i denne udgave, men med samme konklusion som udgiverne af Samlede Skrifter kom til: Ø-artiklerne er efter al sandsynlighed skrevet af Blicher.
Denne påstand bygger på en nøje jævnførelse af artiklerne med Blichers forfatterskab og embedsforhold i 1838. Ikke mindst de Ø-artikler som er taget med i denne udgave peger stærkt mod Blicher, artiklen „Ikke

- saameget til B.R. og Syskind ...” bl.a. ved sin direkte henvisning til hans tidligere forsvar for jøderne og til C. N. Davids („en anden israelitisk Ordgyder“) kritik af *Danmarks nærværende Tilstand*. Skræller man perfidien og vulgariteten af Ø-artiklerne, vil man forøvrigt se at deres beskrivelse af jødernes skæbne og den jødiske „nationalkarakter“ temmelig nøje svarer til Blichers fremstilling i 1813. Og der er også tydelige reminiscenser af samtalen mellem Joseph og Salamiel i „Jøderne paa Hald“ (I 178-82).
230 Ramaskrig ... Algreen-Ussing: stænderdeputeret A.-U. gik meget aktivt ind for at give jøderne valgbarhed til stænderforsamlingerne; jfr. artiklen „Betrænkninger“ side 312. Hans brug af ordet Ramaskrig, i en tale i maj 1838, gjaldt imidlertid ikke jødernes udelukkelse fra stænderforsamlingerne men forfærdeisen over det offentliggjorte statsregnskab.
231 Justinus: pseudonym; hans artikel er et blandt flere indlæg mod Blichers „Betrænkninger“
apostrophere: henvende ordet direkte til en
Justinus Martyr: led døden ca. 165
opfordrer ... til at bruge Sværdet: Justinus' ytring (i Jyllandsposten 9.7.1838), som bygger på Algreen-Ussings eget ordvalg, lyder: „Og ikke heiler her vil Ussing stikke sit gode Sværd i Skeden, saalænge Fjenden staaer opreist“
Fordi nu Kongen ... tager: antagelig fejl for „Fordi nu Kongen ... ikke tager ...“
Litani: klagesang
Philip: Filip II (1556-98) og III (1578-1621) af Spanien var jødeforfølgere
Hr. Syskind: A. Syskind, jødisk religionslærer, forfatter af et indlæg mod Blicher
Den danske Geistlighed ... valgbar til stænderforsamlingerne var mænd over 25 år som ejede gårdbrug på mindst 8 tønder harkorn eller var fæstere af mindst 12 tønder harkorn eller – i købstæderne – besad grundejendom af mindst 2000 rigsbankdalers værdi. For at opnå valgret krævedes det halve. Dermed var de fleste landsbypræster udelukket både fra valgret og valgbarhed

St. St. Blicher

Ikke saameget til B.R. og Syskind ...

Jyllandsposten 12. januar 1839. Signeret Ø.

- 233 B.R.: Bernhard Ree (1813-68), redaktør af Aalborg Stiftstidende, havde i sin avis besvaret Ø's angreb på jøderne
Syskind: se note til foranstående artikel
Mit Inserat „om Jøderne som Stænderdeputerede“: d.v.s. foranstående artikel „Mosaiterne, som Stænder-Deputerede“
- 234 Anathema: forhandelse, bændlysning, udstødelse af kirken eller samfundet
Gojim: jødisk fællesbetegnelse for ikke-jøder
den forvovne Synd: at fremstille det Gode ...: henryder til skriftet *Danmarks nærværende Tilstand* fra 1828 (side 275) som kritiseredes skarpt af nationalekonomen C. N. David, fra 1830 professor i statsøkonomi.
Jfr. note til artiklen „En Røst, men ikke i Ørken“, side 292
Smagsdommer: C. N. David skrev i sine yngre år teater- og litteraturanmeldelser i *Maanedsskrift for Litteratur*
Indifferentismen: ligegyldighed i religionsanliggender eller moral
„som Rygtet siger“: citat fra redaktør Rees artikel som, uden navns nævnelse, henryder til verserende formodninger om at de anonyme angreb på jøderne er skrevet af „en i andre Henseender agtværdig Geistlig“
Jødefejden 1815: den litterære jødefejde, hvori Blicher deltog med to skrifter (side 215 og 221), fandt sted i 1813
- 235 „Die dumme Dänen“: de dumme danskere, citat fra P. A. Heibergs lystspil *Virtuzosen* Nr. 2 (1789)
- 236 i 40 Aar ikke seet anden Straf anvendt end smaae Melicter: ved forordningen af 27.9.1799 var der sket en kraftig indskænkning af trykkektriheden

Om Natmændsfolkene

Indsendt til kancelliet 1820, formentlig gennem Jonas Collin, som svar på regeringens efterlysning af forslag til taternes socialisering. Afhandlingen havde kun været kendt gennem Blichers hentydninger til den i et par breve fra 1822-23, indtil manuskriptet i 1918 blev fundet i Landsarkivet i Viborg. Trykt i *Tilskueren* 1919. Et forslag som i hovedtrækkene er identisk med Blichers fremsattes i 1836 i Stænderforsamlingen i Viborg af en vestjysk deputeret, men forkastedes.